
FÁJ A FEJEM

Egészség, betegség

A modul típusa: Magyar mint idegen nyelv

Modulszám: 8

Életkor: 14–16 év

Nyelvi szint: A1

Készítette: Bándli Judit, Maróti Orsolya

A kiadvány az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program
kerettanterve alapján készült

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinoVA oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Kuti Zsuzsa

Szakmai bizottság: Enyedi Ágnes, dr. Majorosi Anna, dr. Morvai Edit, dr. Poór Zoltán

Szakértő: dr. Pelczer Katalin

Alkotó szerkesztő: Sákovics Lília

Felelős szerkesztő: Burom Márton

©

Szerzők: Bánhidi Judit, Jakab Ildikó, Maróti Orsolya, Varga Virág

Educatio Kht. 2008.

A MODUL LEÍRÁSA

A tanulók a modulban elsajátított szókincs és grammatikai formák birtokában tudják érzékeltetni, hogy valaki birtokol valamit. Be tudnak számolni betegségeikről és azok gyógyításáról. A funkcionális szemléletű nyelvtani oktatás keretében ezúttal a birtokos személyjellel és a személyhez köthető helyviszonyok kifejezésére alkalmas helyhatározó raggal ismerkednek meg.

A MODUL CÉLJA

A modul egyik fő célja a birtoklás kifejezésére alkalmas nyelvi eszközök bemutatása. Emellett a tanulók életében is előadódó kellemetlen, betegségekkel, orvosi vizsgálatokkal kapcsolatos helyzetekre is segít felkészülni. Az orvosi rendelésen, a gyógyszertárban, de akár az utcán is, egy baleset szemtanújaként nagyon fontos, hogy a tanulók értsék, mi történik körülöttük, illetve aktív résztvevőként segíthessenek is. Az egészségtudatossággal kapcsolatos feladatokban lehetőségük van arra, hogy saját kultúrájuk egy újabb szeletét mutassák be, és hogy fejlesszék véleményalkotó képességüket.

AJÁNLOTT ÓRASZÁM

5 óra

**AJÁNLOTT KOROSZTÁLY
NYELVI SZINT**

14–16 év

A1–

**AJÁNLOTT BEMENETI
NYELVI SZINT**

nincs

**MODULKAPCSOLÓDÁSI
PONTOK****Kereszttantervi szinten**

Vizuális kultúra, Földrajz, Történelem, Magyar nyelv és irodalom, Biológia

Modulok szintjén

a 7. és 9. modul

**A FEJLESZTÉS
FÓKUSZAI****Idegen nyelvi kompetenciák**

- lexikális kompetencia: az egészséghez, betegségekhez kapcsolódó szókincs
- grammatikai kompetencia: a birtoklás kifejezése
- helyes ejtési kompetencia, pragmatikai kompetencia, interkulturális kompetencia

Általános kompetenciák

A figyelem, a memória, az önálló véleményalkotás és az együttműködés képességének fejlesztése.

ÉRTÉKELÉS

Az értékelés – kezdetben – a tanár visszacsatolását jelenti. Ebben a modulban már ismerik a tanulók a tapintatos tanári jelzéseket, egyre tágabb tere nyílik az önértékelésnek is. Az eltérő kulturális háttérrel rendelkező tanulók számára fontos, hogy a tanár folyamatosan fejlessze az egymásra való odafigyelés képességét és a tapintatos javítás lehetőségét adja át olykor-olykor a tanulóknak is. Ezzel segíti a többi tantárgy elért eredményeinek hasonló értékelését is.

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A tanulók már egyre több nyelvi eszközzel rendelkeznek. Fontos, hogy a tanár biztassa őket arra, hogy kapcsolatot találjanak mindennapjaik és a tanteremben elsajátítottak között, válják hasznossá számukra a nyelv, segítse önkifejezésüket.

SZAKIRODALMI AJÁNLÁS

- Balaskó Mária—Kohn János (szerk.): *A nyelv mint szellemi és gazdasági tőke*. Szombathely, 1998.
- Bánréti Zoltán: *Kommunikálj!* Budapest, Korona Kiadó, PSZM Projekt, 1993.
- Laczkó Krisztina: *A névmási rendszer funkcionális keretben I*. Magyar Nyelvőr 128. évf. 4.sz., 2004.
- Nagy József: *XXI. Század és nevelés*. Budapest, Osiris Kiadó, 2000.
- Raisz Rózsa és Varga Gyula (szerk.): *Nyelvi és kommunikációs kultúra az iskolában. I-II*. Nyelvtudományi Értekezések 212., 2000.
- Rácz Endre: *Az egyeztetés a magyar nyelvben*. Budapest, Akadémiai kiadó, 1991.
- Titone, Renzo: *A többnyelvű és interkulturális nevelés megvalósításáért. Új megközelítések a nyelvi pszicho-pedagógiában*. Szeged, JATEPress, 2000.
- Tolcsvai Nagy Gábor: *A nyelvi norma*. Nyelvtudományi Értekezések 144., 1998.

A MODUL TÉRKÉPE

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
1.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: memóriafejlesztés ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ grammatikai kompetencia: rendszerezési mondatszerkesztési kompetencia ■ fonológiai kompetencia: a hallás utáni értés fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: szituatív kérdésfeltevés, mondatalkotás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ szavak felismerése ■ szógyűjtés ■ rendszerezés ■ definícióalkotás ■ irányított beszélgetés ■ kiválasztás 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a helyviszonyok kifejezési rendszerének teljessé tétele, gyakorlása ■ a személyhez köthető helyviszonyok meghatározása ■ lehetővé válik a tanulók számára, hogy beszámoljanak üzletekben, vagy társaiknál tett látogatásairól 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 1.4. feladatlap, 1.5. feladatlap ■ 1.1. fólia/kivetíthető kép ■ macskafigura ■ a tanórához szorosan nem kötődő tárgyak: pl. alma, CD, óra, telefon stb.
2.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: interkulturális kompetencia, a problémamegoldó képesség fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: kérdésfeltevés ■ grammatikai kompetencia: rendszerezési, mondatszerkesztés, definícióalkotás ■ beszédalkotási kompetencia: kommunikációs képesség ■ fonológiai kompetencia: hallás utáni értés ■ helyes ejtési kompetencia 	<ul style="list-style-type: none"> ■ kiegészítés ■ összehasonlítás ■ szógyűjtés ■ rendszerezés ■ irányított beszélgetés ■ szabad beszélgetés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a birtokviszony kifejezésének elsajátíttatása és gyakorlása ■ a kulturális kompetencia fejlesztése ■ a tanulók történelmi/földrajzi ismereteinek, szókészletének bővítése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 1.4. feladatlap, 1.5. feladatlap, 1.6. feladatlap, 2.3. feladatlap, 2.6. feladatlap ■ 2.3. hanganyag ■ vonalzó, hegyező, zsebkendő, alma, zsemle, ceruza, dosszié ■ piros, sárga, narancssárga kartonpapír zsákok (lásd: 1. modul: 4.4. feladat) ■ magnetofon

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
3.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: a rendszerezési készség, az empátikus képesség, fejlesztése, memóriafejlesztés ■ grammatikai kompetencia: mondatalkotói készség fejlesztése, szövegalkotói készség fejlesztése ■ lexikális kompetencia: szókincsfejlesztés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ sorbarendezés ■ rendszerezés ■ definícióalkotás ■ szógyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a birtokviszony kifejezésének elsajátítása és gyakorlása ■ a testrészek elnevezésének megismerése ■ a kulturális kompetencia fejlesztése ■ ismerkedés irodalmunk nagy alakjaival és műveikkel 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 2.7. feladatlap, 3.4. feladatlap ■ 3.5. képkártya: <i>emberi test</i> ■ Társasjáték-poszter ■ dobókockák ■ preparált dobókockák: <i>én, én, te, te, ő, ő</i> ■ bábuk a társasjátékhoz ■ fotó/újságkivágás egy híres színésze-ről és egy állatról
4.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: az önértékelés képességének fejlesztése, az egészségtudatosság fejlesztése, a problémamegoldó képesség fejlesztése ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ fonológiai kompetencia: a hallás utáni értés fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: szituatív kérdésfeltevés, kommunikációs képesség ■ grammatikai kompetencia: mondatalkotói készség 	<ul style="list-style-type: none"> ■ irányított beszélgetés ■ szabad beszélgetés ■ szógyűjtés ■ szavak felismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ a testrészekkel kapcsolatos szókincs bővítése ■ külső tulajdonságok leírása ■ az egészségtudatosság fejlesztése ■ a betegségtípusok megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 3.4. feladatlap, 4.2. feladatlap, 4.8. feladatlap ■ 4.7. fólia/kivetíthető kép ■ preparált dobókockák: <i>én, te, ő, mi, ti, ők</i> ■ bábuk a társasjátékhoz ■ 2 darab preparált alma (egy piros és egy zöld, ha lehetséges) ■ Társasjáték-poszter ■ színes kréták ■ egy borostüveg

ÓRA SZÁMA	A FEJLESZTÉS FÓKUSZA	FŐBB TEVÉKENYSÉGEK	NYELVI TARTALOM	SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK
5.	<ul style="list-style-type: none"> ■ általános kompetencia: az együttműködési készség, az interkulturális kompetencia fejlesztése, az egészségtudatosság fejlesztése ■ lexikális kompetencia: a szókincs bővítése ■ fonológiai kompetencia: a hallás utáni értés fejlesztése ■ beszédalkotási kompetencia: szituatív kérdésfeltevés, az önálló véleményalkotási és véleménykifejezési kompetencia 	<ul style="list-style-type: none"> ■ irányított beszélgetés ■ szabad beszélgetés ■ szógyűjtés ■ szavak felismerése 	<ul style="list-style-type: none"> ■ az egészségtudatosság fejlesztése ■ ismeretek szerzése az orvosi rendelésről ■ a modul során elsajátítottak gyakorlása, szabad alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> ■ feladatlapok: 4.8. feladatlap ■ 5.3. szókétyák: piros kártyák: <i>fáj a gyomrom, fáj a fejem, fáj a fogam, náthás vagyok, lázas vagyok, vérzik az ujjam;</i> ■ kék kártyák: <i>diétázom, beveszek egy fájdalomcsillapítót, fogorvoshoz megyek, meleg teát iszom, beveszek egy lázcsillapítót, ragtapaszt teszek rá</i> (minimum annyi pár (piros+kék) kell belőle, ahány pár van a csoportban +1), ha többen vannak a csoportban, a tanár fénymásolja a kártyákat ■ 5.4. hanganyag ■ magnetofon ■ 5.4. dialóguskártyák: <i>az orvosnál 1., az orvosnál 2.</i>

A FELDOLGOZÁS MENETE

1. ÓRA: ANYA FODRÁSZNÁL VAN

Az óra célja:

- a helyviszonyok kifejezési rendszerének teljessé tétele, gyakorlása
- a személyhez köthető helyviszonyok meghatározása

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 1.4. feladatlap, 1.5. feladatlap
- 1.1. fólia/kivetíthető kép
- macskafigura
- a tanórához szorosan nem kötődő tárgyak: pl. alma, CD, óra, telefon stb.

1. FELADAT	Macska a fán – a helyviszonyok meghatározása
IDŐ	8 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a rendszerezési készség és a mondatalkotás képességének fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális
ESZKÖZÖK	macskafigura, 1.1.fólia/kivetíthető kép

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felrajzol a táblára egy házat és egy fát. Előveszi a macskát, és mozgatja a táblára rajzolt ház és fa körül, miközben a tanulókat kérdezi: **Hol van a macska? Hova megy/mászik a macska? Honnan jön a macska?** Ügyel arra, hogy először csak a már tanult helyhatározó ragok szerepeljenek (*-ban, -ben, -on, -en, -ön, -ba, -be, -ra, -re, -ból, -ből, -ról, -ről*).

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók válaszolnak a kérdésekre. **A fán.** Stb.

2. A tanár a fa mellé helyezi a macskát, és megkérdezi: **Hol van a macska?** A várható választ (*A fa mellett.*) megtoldja egy másik megoldással: **A fánál.** Felírja a táblára: *A fa mellett. A fánál.* mondatokat, és egyenlőségjelet tesz közéjük. Ezután áthelyezi a macskát a ház mellé, és újra megkérdezi: **Hol van a macska? A háznál.** Szemléltetésül felteszi az 1.1. fóliát úgy, hogy csak az a. kép látsszon. Megbeszéljük, hol van Emil és a bicikli. (*A háznál.*)

Hasonlóan mutatja be a *fához, házhoz* formákat is.

3. A tanár kézenfogja az egyik tanulót (X), és együtt “sétálnak” a teremben. A tanár folyamatosan kérdez: **Hova megy X? Az ablakhoz. A táblához. Stb. Most hol van X? Az ablaknál. A táblánál. Stb.** Az első néhány választ a tanár segít megalkotni. Felírja a táblára, kiemeli a *-nál, -nél és -hoz, -hez, -höz* ragokat, mondatba foglalja őket.

2. A tanulók megalkotják a válaszokat, és jegyzetelnek a füzetükbe.

A fa mellett. Stb.

3. A tanulók válaszolnak: elmondják, hogy hol van, hová megy X tanulótársuk. (**Az ablakhoz. A táblához. Stb. Most hol van X? Az ablaknál. A táblánál.**) Jegyzetelnek.

2. FELADAT

A toll Péternél van

– személyhez köthető helyviszonyok meghatározása

IDŐ

5 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési készség és a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

1.1. fólia/kivetíthető kép

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a saját hétköznapi, a tanórán használt tárgyai közül kioszt egyet-egyét a tanulóknak pl. tollat, ceruzát, papírzsebkendőt, könyvet stb. Megáll az egyik tanuló (X) előtt, akinél pl. egy piros toll van, és megkérdezi: **Hol van a piros toll?** Válaszol is a kérdésre: **X-nél.** A tanár ugyanilyen módon végigkérdezi, hogy kinél van a többi tárgy. Felírja a táblára az *X-nél, Y-nál*-típusú formákat, kiemeli a ragot. Szemléltetésül felteszi az 1.1. fóliát/kivetíthető képet úgy, hogy csak az a) és b) kép látsszon. A b) kép alapján megbeszéljük, hol van a sajt és a telefon (*Emilnél*).

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a tanár kérdésére válaszolva elsajátatják a *-nál, -nél* újabb funkcióját. Jegyzetelnek.

A tanulók válaszolnak a kérdésre a b) képnél: **Emilnél.** Stb.

3. FELADAT**Kinél van a CD?****– személyhez köthető helyviszonyok gyakorlása****IDŐ**

7 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a memória, a rendszerezési készség és a mondataalkotás képességének fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

a tanórához szorosan nem kötődő tárgyak: pl. alma, CD, óra, telefon stb (eggyel kevesebb, mint ahány tanuló van)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a tanulóknak a tárgyakat, egy tanulónak nem jut semmi. Őt kérdezi a tanár: pl. **Hol/Kinél van a CD? Hol/kinél van az alma?** Stb.

2. A tanár beszedi a tárgyakat, majd azt mondja: **Játszunk.** Kiküldi az egyik tanulót, majd újra elosztja a tárgyakat. Visszahívja a kiküldött tanulót, és azt mondja neki: **Kapsz tíz másodpercet/egy kis időt. Figyeld meg, hol van a CD, hol van az alma stb.! Csak nézd, ne beszélj!** Tíz másodperc múlva a tanulót a csoportnak háttal fordítja, majd megkérdezi tőle, hogy hol/kinél vannak a tárgyak.

A játék még kétszer vagy háromszor megismételhető.

A tanár a táblára jegyzi, hogy melyik tanulónak hány találata van. A győztes megkapja az almát.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A kiválasztott tanuló elmondja, kinél vannak a kiosztott tárgyak.

2. A kiválasztott tanulók megjegyzik, hogy kinél vannak a tárgyak, majd emlékezetből megpróbálják felsorolni

4. FELADAT**Anya fodrásznál van****– helyviszonyok meghatározása****IDŐ**

15 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a rendszerezési és helyes ejtési készség, valamint a szövegalkotás képességének fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, pármunka, egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

1.4. feladatlap, 1.1. fólia/kivetíthető kép

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja az 1.4. feladatlapokat. Kijelöl két tanulót, hogy olvassák fel az első kép alatti párbeszédet. A kép segítségével megbeszéljük, hogy mit jelent a fodrásznál. Ezután ugyanígy feldolgozzák a második képet és párbeszédet, megbeszéljük a fogorvosnál jelentését. Szemléltetésre a tanár felteszi az 1.1. fóliát úgy, hogy az a) és b) kép mellett a c) is látszson. Megbeszéljük, hogy hol van az anya (*fodrásznál*).
2. A tanár párokra osztja a tanulókat, majd rámutat az 1.4. feladatlap második feladatának összekevert párbeszédeire: **Ez nem jó. Csináljatok két párbeszédet!**
3. A tanár ismerteti a házi feladatot: az 1.4. feladatlap 3. feladata.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A kiválasztott tanulók felolvassák a párbeszédeket, ügyelnek a helyes kiejtésre. Megbeszéljük a **fodrásznál, fogorvosnál** jelentését, jegyzetelnek.
2. A tanulók szétválasztják a két párbeszédet, és leírják a helyes dialógusokat az 1.4. feladatlapra. Amikor elkészültek, egy-egy páros felolvassa a helyes párbeszédeket.
3. A tanulók összekötik az összetartozó párokat, és a példa alapján mondatokat alkotnak.

5. FELADAT

A péktől a henteshez megyek
– a helyviszonyok kifejezésének bővítése

IDŐ

9 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési készség és a mondatalkotói készség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

1.5. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja az 1.5. feladatlapokat, majd beszélgetnek a képről. Megbeszéljük, milyen boltok vannak az ucán, hol van, honnan jön Emil. Közösen elolvassák az első levelet, majd a tanár megkérdezi, hogy hova megy Emil az iskolából: **Hova megy először? Hova megy utána?** A tanár segít megalkotni a mondatokat: pl. **Emil először a zöldségeshez megy, utána az újságoshoz stb.** A tanár mondatokat ír a táblára: *Emil először a zöldségeshez megy, vesz egy kiló almát.* Stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A levél alapján meghatározzák, hogy hova megy Emil először, hova megy utána stb. A tanulók mondják, majd diktálják a tanárnak: **Emil először a zöldségeshez megy, utána az újságoshoz stb.** Füzetükbe írják a mondatokat.

2. A tanár mutatja és mondja Emil útvonalát: **Emil az iskolából a zöldségeshez megy. A zöldségestől az újságoshoz megy. Az újságostól** Stb. Felírja a táblára is, kiemeli a *-tól, -től* ragot. Felírja a táblára a *Hol?, Hova?, Honnan?* kérdéseket, majd ezekre válaszolva értelemszerűen alájuk írja: *újságosnál, újságoshoz, újságostól / zöldségesnél, zöldségeshez, zöldségestől*
3. Közösen elolvassák az 1.5. feladatlapon a második levelet, megbeszélik, hogy reggel van, majd a tanár kérdez: **Hova megy reggel Emil? Hova megy először? Hova megy utána? Honnan hova megy?**
2. A tanulók figyelemmel kísérik a rendszerezést, jelzik, ha nem értik. Jegyzetelnek.
3. A tanulók a tanár kérdéseire válaszolnak, elmondják Emil útvonalát, miközben alkalmazzák az újonnan tanultakat: **Emil a**

6. FELADAT Melyik a helyes?
– mondatkiegészítés

IDŐ 1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a rendszerezési készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK 1.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot: 1.6. feladatlap 1. feladat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a három lehetőség közül kiválasztják a mondatba illőt.

2. ÓRA: A SZOMSZÉD KERTJE...

Az óra célja:

- a birtokviszony kifejezésének elsajátíttatása és gyakorlása
- a kulturális kompetencia fejlesztése
- a tanulók történelmi ismereteinek bővítése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 1.4. feladatlap, 1.5. feladatlap, 1.6. feladatlap, 2.3. feladatlap, 2.6. feladatlap
- 2.3. hanganyag
- magnetofon
- vonalzó, hegyező, zsebkendő, alma, zsemle, ceruza, dosszié,
- piros, sárga, narancssárga kartonpapír zsákok (lásd: 1. modul: 4.4. feladat)

1. FELADAT

Sétálunk a teremben

– a helyviszonyok kifejezésének gyakorlása

IDŐ

3 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési készség és a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A *-nál, -nél, -hoz, -hez, -höz* és a *-tól, -től* ragok használatát gyakorolják. A tanár karonfogja az egyik tanulót (X), és sétál vele az osztályban, miközben a többieket kérdezi: **Hova megy X?** (Pl. A táblához.) **Honnan hova megy X?** (Pl. A táblától az ablakhoz.) **Hol van most X?** (Pl. Az ablaknál.) Ha jól megy a feladat, a kiválasztott tanuló egyedül sétálhat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók elmondják a tanárral sétáló tanuló útvonalát.

2. FELADAT **Melyik a helyes? 2.**
– a házi feladat ellenőrzése

IDŐ 3 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a rendszerezési készség, az íráskészség és a mondatalkotói készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális

ESZKÖZÖK 1.4. feladatlap, 1.5. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Ellenőrzik a házi feladatot (1.4. feladatlap 3. feladat, 1.5. feladatlap 2. feladat), megbeszélik a problémákat.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Felolvassák a megoldásokat, javítják a hibákat.

3. FELADAT **Videózás Gergónél**
– szövegértés

IDŐ 12 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a hallás utáni értés és a rendszerezési készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, egyéni

ESZKÖZÖK 2.3. hanganyag, magnetofon, 1.1. fólia/kivetíthető kép, 2.3. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Közös meghallgatják a 2.3. hanganyagot (kétszer), majd a tanár néhány kérdéssel ellenőrzi, hogy nagyjából megértették-e a tanulók a szöveget. (Pl. **Kik beszélgetnek? Hol? Hol videóznak?**) Elmagyarázza, hogy mit jelent a *Gergónél (otthon, a lakásban)*. Szemléltetésül felrakja a 2.3. fóliát úgy, hogy a d) kép is látszon. Rámutat a fiúra: **Ő Gergő. Otthon van. Kati nincs otthon. Kati Gergónél van.**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók meghallgatják a hanganyagot. Válaszolnak a tanár kérdéseire, jegyzetelnek.

2. A tanár kiosztja a 2.3. feladatlapokat, és felszólítja a tanulókat, hogy töltsék ki a táblázatot. Újra meghallgatják a hanganyagot, szükség szerint többször is. Közösen ellenőriznek.

3. A tanár rámutat a 2.3. feladatlap 2. feladatára, és felszólítja a tanulókat, hogy egészítsék ki a hiányos szöveget. Meghallgatják újra a hanganyag egy bizonyos részletét (*Szia, mi újság? – a szülei Balatonra mentek*). Közösen ellenőriznek.

2. A tanulók a hallott szöveg alapján kitöltik a táblázatot.

3. A hallott szöveg alapján kiegészítik a 2.3. feladatlap 2. feladatának hiányos dialógusát.

4. FELADAT

Viki tolla
– a birtokviszony kifejezése

IDŐ

12 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a rendszerezési készség és a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális

ESZKÖZÖK

vonalzó, hegyező, zsebkendő, alma, zsemle, ceruza, dosszié, piros, sárga, narancssárga kartonpapír zsákok (lásd:1. modul: 4.4. feladat)

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár odamegy a tanulókhöz, és elvesz tőlük néhány tárgyat (pl. tollat, füzetet, ceruzát, könyvet, táskát stb.) Egyesével felmutatja a tanulók tárgyait, és megkérdezi: **Mi ez? Pl. Toll. Igen, ez toll. X tolla. Mi ez? Y ceruzája.** Ugyanígy megnevezi minden tárgy tulajdonosát, és felírja a táblára – egyelőre rendszer nélkül – a (birtokosjelzős) szókapcsolatokat. Aláhúzza a birtokos személyjeleket, így a tanulók látják, hogy az *-a, -e* vagy *-ja, -je*.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Válaszolnak a tanár kérdésére: **Toll.** Megnevezik a tanár által kérdezett többi tárgyat is.

2. A tanár kiosztja a tanulóknak az általa behozott tárgyakat (mgh-ra végződő szavak!), látványosan a kezükbe adja, jelezve, hogy azok most az övék.

Először azokhoz a tanulókhöz megy oda, akiknél olyan tárgy van, amelyet mély hangrendű szóval nevezünk meg. A tanár elveszi X-től a vonalzót, és azt mondja: **Ez X vonalzója** (felírja a táblára, kiemeli a toldalékot). Utána azt mondja: **Ez Y almája** (felírja a táblára, kiemeli a toldalékot, felhívja a figyelmet az a–á változásra). Ugyanígy jár el a magas hangrendű (*hegyezője, zsebkendője, zsemléje: e–é*) és a vegyes hangrendű (*ceruzája, dossziéja*) szavaknál. Hangsúlyozza, hogy magánhangzóra végződő szavakról van szó!

Amennyiben a tanár szükségesnek tartja, használhatja a színes kartonpapír zsákokat.

3. A tanár most a mássalhangzóra végződő szavak toldalékolását mutatja be. Először az *-a, -e* toldalékú szavakat vezeti be, utána a *-ja, -je* végűeket. Az előző lépéshez hasonlóan a táblára is ír, jelöli a birtokos személyjeleket.

Odamegy a tanulókhöz, rámutat a tárgyakra, és azt mondja: **Ez X asztala, Y tolla** (mély hangrendű), **Z könyve, Q széke** (magas hangrendű), **N papírja** (vegyes hangrendű).

Ezután újabb tárgyakra mutat rá. Pl. *Ez X radírja, Y papírja, Z nadrágja*. Stb.

A tanár kiemeli a táblán, hogy a mássalhangzóra végződő szavak toldaléka *-a, -e* vagy *-ja, -je*.

2. A tanulók jegyzetelnek, majd a példák alapján megpróbálják önállóan megalkotni a szerkezeteket.

A tanár vezetésével a tanulók maguk is magalkothatnak hasonló formákat a teremben található tárgyak, illetve személyes tárgyaik segítségével (pl. *sapkája, szoknyája, pólója, órája, tolltartója, ruhája, cipője stb.*).

3. A tanulók jegyzetelnek, majd a példák alapján megpróbálják önállóan megalkotni a szerkezeteket.

A tanár vezetésével a tanulók maguk is magalkothatnak hasonló formákat a teremben található tárgyak, illetve személyes tárgyaik segítségével. Próbálják “kitalálni”, hogy *-a, -e* vagy *-ja, -je* a megfelelő toldalék (pl. *füzete, pulóvere, szandálja, inge, kabátja, nyaklánc, telefonja, szemüvege*).

**5. FELADAT Budapest Magyarország fővárosa
– a birtokviszony kifejezésének gyakorlása**

IDŐ 7 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK a mondatalkotás képességének fejlesztése, szókincsfejlesztés, a kulturális kompetencia fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK frontális, egyéni

ESZKÖZÖK -

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a következő mondatot mondja és írja fel a táblára: **Budapest Magyarország fővárosa.** Jelöli a birtokos személyjelet, majd mond egy másik példamondatot. Azt is a táblára írja: **A Duna Magyarország folyója.** Itt is jelöli a toldalékot, majd a következőket írja a táblára egymás alá:

- *London*
- *Tisza*
- *(az aktuális magyar miniszterelnök neve)*
- *(az aktuális amerikai elnök neve)*
- *(az iskola igazgatójának neve)*
- *(az osztály osztályfőnökének neve)*
- *(egy aktuális sikerfilm főszereplője)*
- *Rajna*
- *Moszkva*
- *Peking*

Budapest Magyarország fővárosa. És London?

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a példáknek megfelelően birtokos szerkezeteket tartalmazó mondatokat alkotnak először a tanár segítségével, majd önállóan.

Közösen megalkotják a *London Nagy-Britannia fővárosa* mondatot. Ezután a példáknek megfelelően a többi szóval is mondatokat alkotnak: **X Magyarország miniszterelnöke. Y az iskola igazgatója.** Stb.

Az utolsó három mondatot egyedül alkotják meg a tanulók. Közös ellenőrzés.

6. FELADAT

A szomszéd kertje mindig zöldebb...

– összehasonlítás

IDŐ

7 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a mondatalkotás képességének fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

pármunka

ESZKÖZÖK

2.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a 2.6. feladatlapokat, és közösen megbeszélik, hogy mit látnak a képen. Ezután a tanár párokra osztja a tanulókat, és felszólítja őket, hogy a példa alapján hasonlítsák össze a két kertet.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók összehasonlítják a 2.6. feladatlapon látható két kertet, mondatokat alkotnak. A végén több páros is felolvassa a megoldásait.

7. FELADAT

Attila, Isten ostora
– **történelmi érdekességek**

IDŐ

1 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókincs, a kulturális kompetencia és a problémamegoldó képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

2.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot: az 2.6. feladatlapon a második feladat: összekötni az összetartozó neveket, jelzőket és foglalkozásokat. A feladat megoldható internet segítségével, lehet segítséget kérni a magyar osztálytársaktól vagy más tanároktól.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók az internet vagy az osztálytársaik, tanáraik segítségével információkat szereznek az 2.6. feladatlap második feladatában szereplő történelmi személyiségekről.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincs, háttérismeret

ESZKÖZÖK

-

LEÍRÁS

A magyar történelemben már járatos tanulók számára a tanár kiegészítő házi feladatot ad: **Készítetek interjú egy választott történelmi személlyel!** A következő órán két tanuló felolvassa, eljátssza.

3. ÓRA: TESTEM-LELKEM

Az óra célja:

- a birtokviszony kifejezésének elsajátíttatása és gyakorlása
- a testrészek elnevezésének megismerése
- a kulturális kompetencia fejlesztése
- ismerkedés irodalmunk nagy alakjaival és műveikkel

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 2.7. feladatlap, 3.4. feladatlap
- 3.5. képkártyák: *emberi test*
- Társasjáték-poszter
- dobókockák
- preparált dobókockák: *én, én, te, te, ő, ő*
- bábuk a társasjátékhoz
- fotó/újságkivágás egy híres színésze-ről és egy állatról

1. FELADAT

Attila, Isten ostora 2.
– a házi feladat ellenőrzése

IDŐ

1 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókincs, a kulturális kompetencia és a problémamegoldó képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

1.6. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Közösen megbeszélik a házi feladatot.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók felolvassák a megoldásokat.

2. FELADAT**Tetszik Péter táskája?****– beszélgetés a tanulók személyes tárgyairól****IDŐ**

3 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói és a kommunikációs készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár sétál a teremben, rámutat a tanulók személyes tárgyaira, és beszélgetést kezdeményez: pl. **Mi ez? Kinek a táskája?** (A táblára felírja: *Kinek a/az ... -a, -e, -ja, -je?*)

Tovább kérdez: **Milyen színű X táskája? Hol van X táskája? Tetszik X táskája?** stb. (Megjelenhet az *X barátja, barátnője, osztálytársa* forma is.)

Végül a tanár felmutat a saját tárgyai közül valamit: pl. **Mi ez? Toll. Kinek a tolla? A tanár tolla.** A tanár magára mutat, és azt mondja: Az én tollam.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók beszélgetnek a tanárral.

Táska.**X táskája.****Fekete. A földön. Stb.****3. FELADAT****Az én tollam, a te tollad****– az E/1. és E/2. birtokos személyjel bemutatása****IDŐ**

8 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a rendszerezési és mondatalkotói készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár a tanulók és a saját személyes tárgyaival dolgozik. Újra felmutatja a tollát, magára mutat, és azt mondja: **Ez az én tollam.** Utána egyéb tárgyaira is rámutat: pl. **Ez az én könyvem, papírom, ceruzám, szemüvegem** stb. Ezeket felírja a táblára, majd rendszerbe szedi az E/1. toldalék alakváltozatait példákkal együtt:

mgh-ra végződő:

– *-m* (az én vonalzóm, hegyezőm, almám)

msh-ra végződő:

– *-am, -om* (az én tollam, papírom) – mély hangrendű

(az én telefonom) – vegyes hangrendű

– *-em, -öm* (az én székem, főnököm) – magas hangrendű

A tanár rámutat a tanulók személyes tárgyaikra, ők pedig megnevezik: *Ez az én órám.*

Ez az én nyakláncom. Stb.

2. A tanár odamegy az egyik tanulóhoz, újra megmutatja neki a saját tollát, majd azt mondja: *Ez az én tollam.* Ezután felemeli a tanuló tollát, rámutat a tanulóra (őt nézi, miközben beszél), és azt mondja: *Ez a te tollad.* A többi tanulóhoz is odamegy, rámutat egy-egy tárgyukra, és azt mondja: **Ez a te könyved, papírod, szemüveged** stb. Felírja a táblára, majd – az E/1.-hez hasonlóan – az E/2. birtokos személyjel alakváltozatait is rendszerbe foglalja a táblán.

Felhívja a figyelmet az E/1. és E/2. alakok összefüggéseire:

pl. *tollam–tollad, telefonom–telefonod, székem–széked* stb.

A tanár kihív egy tanulót.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jegyzetelnek, majd saját maguk alkotnak mondatokat.

Megnevezik személyes tárgyaikat: **Ez az én órám. Ez az én nyakláncom. Stb.**

2. A tanulók jegyzetelnek. A kiválasztott tanuló(k) önállóan alkot(nak) mondatokat a tanár mintájára.

A tanulónak az a feladata, hogy a tanár mintájára, a tanár által mutatott tárgyakat megnevezze: **Ez a te órád. Ez a te ceruzád.** Stb. (Eközben nézzen az adott tárgy tulajdonosára!)

4. FELADAT

Mi a kedvenc ételed?

– beszélgetés a “kedvencekről”

IDŐ

12 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a mondatalkotói és a kommunikációs készség, valamint az önismeret és az empátikus képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

pármunka, frontális

ESZKÖZÖK

3.4. feladatlap, fotó/újságkivágás egy híres színésze-ről és egy állatról

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár felmutatja a képet a színészeiről, és azt mondja: **Ő X. X a legjobb színész. Nagyon szeretem X-et. X a kedvenc színészem.** Ezután az állatról (pl. kutya) készült képet mutatja fel: **A kutya nagyon szép állat. A kutya nagyon okos. Nagyon szeretem a kutyát. A kutya a kedvenc állatom.**

Felírja a táblára: *X a kedvenc színészem. A kutya a kedvenc állatom.*

A tanár újra felmutatja a színészt, és megismétli: **X a kedvenc színészem.** Az egyik tanulóhoz fordul: **Ki a kedvenc színészed?** Ezt több tanulótól is megkérdezi, majd a kedvenc állatuk iránt érdeklődik. Felírja a táblára: *Ki/Mi a kedvenc...d?*

2. Kiosztja a 3.4. feladatlapot, és párokra osztja a tanulókat. A párok egyik tagjának megmondja, hogy az A csoportba tartozik, a másik tagjának, hogy a B csoportba.

Közösen elolvassák a 3.4. feladatlapot a példát, majd a tanár felszólítja a párokat, hogy kérdezzék ki egymást a kedvenceikről. Az A csoportba tartozó tanulók az A oszlopban olvasható dolgokról kérdezik társaikat, a B csoportba tartozók pedig a B oszlopban levőkről.

3. A tanár megkérdezi X tanulótól: **Mi a kedvenc ételed? Ki a kedvenc színészed?** Mikor megkapta a választ, X mögé áll, a vállára teszi a kezét, és elkezd X nevében beszélni: **X vagyok. A kedvenc színészem Y. A kedvenc ételem a mákos tészta.** Ezután az egyik páros egyik tagját arra kéri, hogy hozzá hasonlóan álljon a társa háta mögé, és a társa nevében, E/1.-ben beszéljen a kedvenc dolgairól. Lehetőség szerint minél több tanuló mutassa be társát ilyen módon.

4. A tanár kikérdezi a tanulókat, hogy mit tudtak meg a társukról, az alábbi módon: **X! Mi Y kedvenc színe? Y! Ki X kedvenc énekese?** Stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jegyzetelnek, és válaszolnak a tanár kérdéseire.

A tanulók kedvenc állatukról, színészükről stb. beszélnek. Pl. **A kedvenc állatom a medve.**

2. A tanulók a 3.4. feladatlap példája alapján kikérdezik egymást kedvenc dolgaikról. A társuk választát jegyzetelik.

3. A kiválasztott párok egyik tagja a társa háta mögé áll, és a partnere nevében, E/1.-ben beszámol kedvenc dolgairól. Pl. **J vagyok. A kedvenc színészem Brad Pitt. A kedvenc ételem a túrós táska.**

4. A tanulók most E/3.-ban számolnak be társuk kedvenc dolgairól. Pl. **C kedvenc színe a kék. A kedvenc énekese Sting.**

5. FELADAT**Játsszunk!****– játékos ismerkedés a testrészekkel****IDŐ**

20 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói készség fejlesztése, szókincsfejlesztés

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

kiscsoportos, pármunka, frontális

ESZKÖZÖK3.5. képkártya: *emberi test*, Társasjáték-poszter, dobókockák, preparált dobókockák és bábuk a társasjátékhoz**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár a Társasjáték-posztert (a társasjátékot) annyi példányban fénymásolja, hogy max. 6 tanulónak jusson 1 tábla. A tanulók párban dolgoznak, így a tanár annyi példányban fénymásolja le a képkártyát (*emberi test*), ahány páros van.

Annyi dobókockára van szükség, ahány táblánál játszanak a tanulók. Ugyanennyi preparált dobókockát is kell készíteni. (Minden táblához jár 1 hagyományos és 1 preparált dobókocka.) A preparált dobókockákat a tanár “alakítja át”: a pöttyök helyére szavakat ír (ragaszt): *én, én, te, te, ő, ő*.

A tanár a fénymásolt 3.5. képkártyákat (*emberi test*) felvágja úgy, hogy egy darab papíron egy testrész (és a neve) legyen.

A tanulókat max. 6 fős (és lehetőleg páros számú) csoportokra osztja, és minden csoportnak ad egy-egy Társasjáték-posztert/társasjátékot. A tanulók párban játszanak: egy párosnak van egy bábuja. Az első párosból az egyik tanuló dob mindkét dobókockával. A megfelelő helyre lép, majd a mezőn látható kép és a preparált dobókockán látható személyes névmás segítségével alkot egy birtokos szerkezetet: pl. **sapka–te: a(te) sapkád, öv–én: az(én) övem. Stb.**

Helyes megoldásnál a páros kap a tanártól egy testrészt, amelyet a páros egyik tagja felmutat, és hangosan felolvassa a nevét. Az a páros nyer, amelyik leghamarabb ki tudja rakni az egész emberi testet. Ekkor a többi páros is megkapja a hiányzó testrészeket, és valamennyien kirakják az egész testet.

2. A tanár kihív egy tanulót (X), és rámutat azokra a testrészeire, amelyeket a tanulók a társasjáték során megismertek, ezeket a tanulók megnevezik a következő módon: *X keze, X lába* stb. A tanár a képen (*emberi test*) nem szereplő testrészeket is bevezetheti.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók párban játsszák a társasjátékot. A képek és a dobókocka segítségével birtokos szerkezeteket alkotnak, és a “megszerzett testrészekből” kirakják az emberi testet. A testrészek nevét hangosan kimondják.

2. Megnevezik a tanár által mutatott testrészeket: **X keze, X lába.**

6. FELADAT**Kinek a verse?****– ismerkedés irodalmunk nagy alakjaival és műveikkel****IDŐ**

1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a szókincs, a kulturális kompetencia a problémamegoldó képesség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

3.4. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár ismerteti a házi feladatot: a 3.4. feladatlapon összekötni az összetartozó neveket, irodalmi műveket, és műfajokat. A feladat megoldható internet segítségével, lehet segítséget kérni a magyar osztálytársaktól vagy más tanároktól.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók az internet vagy az osztálytársaik, tanáraik segítségével információkat szereznek a 3.4. feladatlapon szereplő írókról, és egy-egy művükről.

4. ÓRA: A HAJA SZÓKE, A SZEME KÉK...

Az óra célja:

- a testrészek elnevezésének elsajátítása
- külső tulajdonságok leírása
- az egészség tudatosság fejlesztése
- a betegség típusok megismerése

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 3.4. feladatlap, 4.2. feladatlap, 4.8. feladatlap
- 4.7. fólia/kivetíthető kép
- preparált dobókockák: *én, te, ő, mi, ti, ők*
- bábuk a társasjátékhoz
- 2 darab preparált alma (egy piros és egy zöld, ha lehetséges)
- Társasjáték-poszter
- színes kréták
- egy borosüveg

1. FELADAT

Kinek a verse? 2.

– a házi feladat ellenőrzése

IDŐ

2 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókincs, a kulturális kompetencia és a problémamegoldó képesség fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, házi feladat

ESZKÖZÖK

3.4. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Közösen megbeszéljük a házi feladatot, a tanár tapintatosan javítja az esetleges tévedéseket, megragadhatja az alkalmat, hogy egy-egy irodalommal kapcsolatos kérdésnél elidőzzön, ha a tanulók érdeklődnek.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók felolvassák a megoldásokat.

A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A DIFFERENCIÁLÁS SZEMPONTJA

szókincs, háttérismeret

ESZKÖZÖK

Petőfi-kötet

LEÍRÁS

Érdeklődő tanulók esetén közösen elolvassák a Nemzeti dalt. A tanár megbizonyosodik arról, hogy megértették a tanulók, majd házi feladatként kijelöl egy-egy részletet számukra Gárdonyi Géza: Egri csillagok és Jókai Mór: A kőszívű ember fiai c. műveiből. A következő órán a szövegértést ellenőrző kérdéseket tesz fel a részletekkel kapcsolatban.

2. FELADAT

**Az arc
– ismerkedés az arc részeivel**

IDŐ

6 perc

KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK

a szókincs és a beszédértés fejlesztése

TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK

frontális, egyéni, teljes csoportos

ESZKÖZÖK

4.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a 4.2. feladatlapokat, és felszólítja a tanulókat, hogy a hallott információk alapján az 1. feladatban kössék össze az arc részeit a megfelelő szavakkal. Ezután a tanár leírja a képen látható fiú arcát: **Ő Pisti. Pisti haja rövid és barna.** (Közben mutatja a 4.2. feladatlapon a haját és a vele összekötött *haj* szót.) **A szeme zöld. A füle nagy. Pisti orra kicsi, a szája piros. Az arca szeplős.**

Közösen ellenőriznek.

2. A tanár kihív egy tanulót, és leírja a külsejét: a haját, az arcát, majd a ruháját. Ezután újabb tanulókat hív ki, a többiek pedig felszólítja, hogy írják le a külsejüket.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a 4.2. feladatlapon a hallott információk alapján összekötik az arc részeit a megfelelő szavakkal.

2. A tanulók – a tanár mintájára – jellemzik társaikat.

3. FELADAT**A haja szőke, a szeme kék
– külső tulajdonságok leírása****IDŐ**

6 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a szókincs és a beszédértés fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

4.2. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A 4.2. feladatlap 2. feladatát oldják meg közösen. Megnézik a képet, beszélgetnek róla (**Hol vannak? Kik ők? Mit csinálnak?** stb). Ezután a tanár felolvassa az alábbi információkat, amelyek alapján a tanulóknak meg kell nevezniük a képen szereplő figurákat:

Ágota néni szeme barna, a haja ősz.

Lujzi néni szeme kék, a haja ősz.

Emese szeme barna, a haja fekete.

Viki szeme barna, a haja is barna.

Kinga szeme zöld, a haja vörös.

Anna szeme kék, a haja szőke.

Józsi pincér szeme kék, a haja fekete. Bajszos.

Feri pincér kopasz és szakállas, a szeme barna.

Közös ellenőrzés.

2. Együtt nézik a 4.2. feladatlapon a cukrászdás képet, és beszélgetnek a már ismert (megnevezett) figurákról. Pl. **Ki bajszos? Milyen Ágota néni? Kinek a haja szőke?** Megjelennek a különböző külső tulajdonságok: *magas, alacsony, kövér, sovány, vékony, szemüveges* stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a hallott információk alapján megnevezik a képen szereplő figurákat.

2. Válaszolnak a tanár kérdéseire, jegyzetelnek. Pl. **Józsi pincér bajszos. Ágota néni egy kicsit kövér. Anna haja szőke.**

4. FELADAT**Rajzold, amit mondok!**
– külső tulajdonságok leírása**IDŐ**

6 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a mondatalkotói és kommunikációs készség, valamint a beszédértés és az önellenőrzés képességének fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni, pármunka

ESZKÖZÖK

színes kréták

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár egy üres arcot (egy ovális formát) rajzol a táblára, majd a következőket mondja: **Ő Gábor. A haja barna, a szeme is barna, az orra egy kicsit nagy.** Minden új információ után egy-egy elemmel egészíti ki a rajzot. **Sapka van a fején. Sál van a nyakában.** Felírja a mondatokat, jelöli a toldalékokat, megbeszéljük a birtokos jelzős főnév ragozott formáit.

2. A tanár új formát rajzol a táblára, majd kihív a táblához egy tanulót. A krétákat a kezébe adja, majd leírást ad egy elképzelt emberről. Pl. (az arcra mutatva) **Ő Zsuzsa. A haja szőke, a szeme zöld, a szája kicsi. Fülbevaló van a fülében. Kalap van a fején.** Stb.

3. A tanár párokra osztja a tanulókat, majd felszólítja őket, hogy rajzoljanak a füzetükbe egy üres arcot (lásd tábla). Ezután írjanak le egymásnak egy-egy kitalált figurát, amelyet aztán a párjuk lerajzol.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Ők is rajzolják a táblán látható arcot, és jegyzetelnek.

2. A kiválasztott tanuló a tanártól hallott információk alapján a színes krétákkal kiegészíti az üres arcot.

(Ha a tanulók nagyon ügyesek, itt már ők is adhatnak instrukciókat társuknak a tanár helyett. Ekkor a tanár figyel, hogy ragozott formákat is használjanak. Ezt kérdésekkel segítheti elő: **Sapka? Sál? Stb.**)

3. A páros egyik tagja leírást ad egy kitalált figuráról, a társa pedig ennek alapján kiegészíti az üres arcot a füzetében. Ezután szerepet cserélnek. Egymást ellenőrzik.

5. FELADAT**A hegy lába
– házi feladat****IDŐ**

2 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a szókincs fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

frontális, egyéni

ESZKÖZÖK

egy borosüveg

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár rámutat egy borosüveg szájára, nyakára, közben mondja is: **az üveg szája, az üveg nyaka.** Rámutat az egyik szék lábára, és megkérdezi: **Mi ez?** Felírja a táblára.

2. Rajzoljátok le a füzetbe a következőket! Felírja a táblára: *a hegy gerince, a hegy lába, a hegy gyomra, a barlang szája, a bögre füle, a ruha ujjja, a ruha dereka.*

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Válaszolnak a tanár kérdésére.

2. Jegyzetelnek, otthon elkészítik a rajzokat.

6. FELADAT**A mi almánk, a ti almátok
– a közös birtoklás bemutatása****IDŐ**

17 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a rendszerezési és mondatalkotói készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni

ESZKÖZÖK

2 darab preparált alma (egy piros és egy zöld, ha lehetséges), Társasjáték-poszter, páronként egy hagyományos és egy preparált dobókocka: *én, te, ő, mi, ti, ők*, bábuk a társasjátékhoz

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár bevisz egy előre felvágott, de újra összerakott almát. Odaadja egy tanulónak, de gyorsan vissza is veszi. Közben a következőket mondja: **Ez a te almád? Nem, ez nem a te almád.** Odaadja egy másik gyereknek, tőle is azonnal visszaveszi. Megkérdezi a csoporttól: **Ez XY almája? Nem, ez nem XY almája.** Maga elé teszi egy pillanatra, majd gyorsan átteszi egy központi helyre. **Ez az én almám? Nem, ez nem az én almám.** (Külön hangsúlyozva): **Ez a mi almánk.** Körbemutat a kezével, úgy muatattja. Szétosztja az almaszeleteket, megismétli: **Ez a mi almánk.** Felírja a táblára, kiemeli a toldalékot. Ezek után körbemutat: **Ez a mi termünk.** Ezt is felírja, kiemeli a toldalékot. **Hol van a mi termünk? A második emeleten.**

2. Előveszi a másik, preparált almát (lehetőség szerint más típusú, vagy színű legyen, mint az előző), és azt mondja: Ez nem a mi almánk, ez a ti almátok. Először a kezével körbemutat (amelybe magát is belefoglalja), és nemet int a fejével. **Ez nem a mi almánk.** Azután egy másik kört rajzol a tanulók köré, és közben azt mondja: **Ez a ti almátok.** A táblára is felírja, kiemeli a toldalékot.

3. A táblára írja a többes számú formák toldalékait, felfrissítik a hangrend és illeszkedés szabályait.

a (mi)-nk, '-nk, -unk, -ünk

a (ti)-(o)tok, -(e)tek, -(ö)tök

az (ő)-juk, -jük

A többes szám harmadik személyű alaknál felhívja a figyelmet a módosult (ők-ő) formára.

4. A tanár ismét előveszi a Társasjáték-posztert. A tanulók – a harmadik órai játékhoz hasonlóan – párban dolgoznak. Annyi preparált dobókockát kell készíteni, ahány csoportban játszanak a tanulók. (Minden táblához jár 1 hagyományos és 1 preparált dobókocka.) A preparált dobókockákat a tanár “alakítja át”: a pöttyök helyére szavakat ír (ragaszt): *én, te, ő, mi, ti, ők.*

A tanulókat max. 6 fős (és lehetőleg páros számú) csoportokra osztja, és minden csoportnak ad egy-egy Társasjáték-posztert.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Jegyzetelnek (és megehetnek a nekik kiosztott almaszeleteket).

2. Jegyzetelnek.

3. A tanulók kérdeznek, jegyzetelnek. Pl. **Nem értem, mit jelent...?** Stb.

4. A tanulók párban játsszák a társasjátékot. A képek és a dobókocka segítségével birtokos szerkezeteket alkotnak.

A tanulók párban játszanak: egy párosnak van egy bábuja. Az első párosból az egyik tanuló dob mindkét dobókockával. A megfelelő helyre lép, majd a mezőn látható kép és a preparált dobókockán látható személyes névmás segítségével alkot egy birtokos szerkezetet: pl. *sapka-ti: a(ti) sapkátok, szék-én: az (én) széke* stb.

A párosnak az a tagja nyer, aki hamarabb beér bábujaival a célba.

7. FELADAT **Ha túl sokat eszünk...**
– a többes számú formák gyakorlása

IDŐ 5 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a mondatalkotói készség és az egészségtudatosság fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** teljes csoportos

ESZKÖZÖK 4.7. fólia/kivetíthető kép

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kivetíti a 4.7. fóliát/kivetíthető képet, és a megfelelő rajzra mutatva, esetleg saját magán is bemutatva, azt mondja: **Ha túl sokat eszünk, megfájdul a hasunk.** Felírja a táblára. A többi mondatot a tanulók alkotják meg, miközben a tanár rámutat egy-egy képre, és figyel, hogy a többes szám első személyű birt. személyjeles formák szerepeljenek a válaszokban. Az ismeretlen szavakat megbeszélik. Pl. **Ha túl hangos a zene, megfájdul a fejünk. Ha túl sok szilvát eszünk, hasmenésünk lesz. Ha közelről nézzük a tévét, megfájdul a szemünk. Ha túl hideg vizet iszunk, megfájdul a torkunk.**

2. Megkérdezi: **Mit csinálunk, ha megfájdul a hasunk?** A válaszok közül egyet-egyét felír a táblára. Pl. *Ha megfájdul a hasunk, diétázunk. Ha megfájdul a torkunk, meleg teát iszunk, és beveszünk egy gyógyszert. Ha megfájdul a szemünk, szemorvoshoz megyünk* stb.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók jegyzetelnek, és a példa alapján megalkotják a többi mondatot is. Leírják a füzetükbe.

2. Válaszolnak a tanár kérdésére (pl. **gyógyteát iszunk, diétázunk,** stb. Jegyzetelnek.

8. FELADAT

**A Horváth ikrek
– házi feladat**

IDŐ

1 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a rendszerezési és mondatalkotói készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

egyéni, házi feladat

ESZKÖZÖK

4.8. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár kiosztja a 4.8. feladatlapot, és azt mondja: **Nézzétek meg a képeket, olvassátok el a szöveget, majd mutassátok be a Horváth ikreket!**

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kérdeznek, ha nem értik, hogy mi a feladat.

5. ÓRA: ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

Az óra célja:

- az egészségtudatosság fejlesztése
- ismeretek szerzése az orvosi rendelésről
- a modul során elsajátítottak gyakorlása, szabad alkalmazása

Szükséges eszközök, segédanyagok:

- 4.8. feladatlap
- 5.3. szókétyák: *fáj a gyomrom, fáj a fejem, fáj a fogam, náthás vagyok, lázas vagyok, vérzik az ujjam, diétázom, beveszek egy fájdalomcsillapítót, fogorvoshoz megyek, meleg teát iszom, beveszek egy lázcsillapítót, ragtapaszt teszek rá* (minimum annyi pár (piros+kék) kell belőle, ahány pár van a csoportban +1), ha többen vannak a csoportban, a tanár fénymásolja a kártyákat!
- 5.4. hanganyag
- magnetofon
- 5.4. dialóguskártyák: az orvosnál 1., az orvosnál 2.

1. FELADAT	A Horváth ikrek – a házi feladat ellenőrzése
IDŐ	2 perc
KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK	a rendszerezési és a mondatalkotói készség fejlesztése
TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK	frontális
ESZKÖZÖK	4.8. feladatlap

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár beszedi a tanulóktól a rajzos 4.5. házi feladatot, és otthon kijavítja. A 4.8. házi feladatot közösen ellenőrzik.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Javítják az esetleg felmerülő hibákat.

2. FELADAT Gondoltam valakire...**– játék****IDŐ** 5 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK** a hallás utáni értési és a mondatalkotói készség fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK** frontális, teljes csoportos**ESZKÖZÖK** -**TANÁRI TEVÉKENYSÉG**

1. A tanár azt mondja: **Gondoltam valakire.** Majd leírja az egyik tanulót. Pl. **Elég magas. A haja szőke, a szeme kék. A pulóvere piros, a nadrágja zöld, a cipője barna. Ki ő?**

2. A tanár még egy tanulót leír. Miután kitalálták, hogy kiről van szó, kijelöl még két tanulót, aki hasonló módon írja le egyik társát.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kitalálják, kiről van szó (pl. **John? Kristen?** stb.).

2. A tanár leírása alapján kitalálják, hogy kiről van szó. A kijelölt tanulók leírják egy-egy társukat, hogy a többiek kitalálják, kiről van szó.

3. FELADAT Te mit csinálsz, ha fáj a fejed?**– tanácskérés játékos formában****IDŐ** 12 perc**KIEMELT KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK** a mondatalkotási, a kommunikációs készség és a szókinccs fejlesztése**TANULÁSSZERVEZÉS, MUNKAFORMÁK** teljes csoportos

ESZKÖZÖK 5.3. szókétyák : *fáj a gyomrom, fáj a fejem, fáj a fogam, náthás vagyok, lázas vagyok, vérzik az ujjam, diétázom, beveszek egy fájdalomcsillapítót, fogorvoshoz megyek, meleg teát iszom, beveszek egy lázcsillapítót, ragtapaszt teszek rá* (minimum annyi pár (piros+kék) kell belőle, ahány pár van a csoportban +1), ha többen vannak a csoportban, a tanár fénymásolja a kártyákat

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár egy piros kártyát vesz a kezébe, egy tanuló kezébe pedig egy kéket ad. Beszélgetni kezdenek.

T: **Szia, hogy vagy?**

D: Köszönöm, jól.

T: **Én nem, mert fáj a gyomrom.** (Itt felmutatja a kártyát, hangsúlyozza, hogy onnan olvassa, hogy fáj a gyomra.) **Te mit csinálsz, ha fáj a gyomrod?**

A tanár rámutat a tanuló kezében lévő kék kártyára, mutatja, hogy azt olvassa fel válaszként. A tanuló a következőket olvassa a kártyáról:

D: Fogorvoshoz megyek.

A tanár a többiekhez fordul, és megkérdezi: **Az segít? Jó ötlet?**

Egy másik kék kártyát ad a kijelölt tanulóknak, még egyszer eljuttatják a beszélgetést, de most már az új megoldási javaslattal:

D: Diétázom.

T: **Köszönöm, ez jó ötlet.**

A tanuló odaadja a tanárnak a kártyát, megvan az első pár.

2. Két csoportra osztja a tanulókat, az egyik csoport a piros (*fáj a gyomrom, fáj a fejem, fáj a fogam, náthás vagyok, lázas vagyok, vérzik az ujjam*), a másik a kék kártyákat (*diétázom, beveszek egy fájdalomcsillapítót, fogorvoshoz megyek, meleg teát iszom, beveszek egy lázcsillapítót, ragtapaszt teszek rá*) kapja. Megkérdezi, hogy van-e a tanulók számára új szó rajtuk, ezeket megbeszélik, felírja a táblára. Ezután arra biztatja őket, hogy keressék meg a problémájukhoz a megfelelő megoldást.

3. A táblára írják a megoldásokat. Pl. *Ha fáj a fejem, beveszek egy fájdalomcsillapítót.* Megbeszélhetik, hogy milyen más lehetséges gyógyítási formák léteznek.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. Figyelik a tanár és a kiválasztott tanuló párbeszédét, véleményét nyilvánítanak.

A tanulók valószínű/elvárt reakciója: **Neeem, nem segít. Nem jó ötlet.**

2. A tanulók elolvassák a kapott kártyát, jelzik, ha nem értik, vagy ha új szó van rajta, ezeket megbeszélik. Ezután a hallott párbeszéd alapján páronként eljuttatják a jelenetet, addig, amíg a problémájukra meg nem találják a megfelelő megoldást. Amikor már mindenki megtalálta a párját, 3-4 pár eljuttatja a dialógust.

3. Amikor már mindenki megtalálta a párját, 3-4 pár eljuttatja a dialógust. A füzetükbe írják a táblára írt mondatokat.

4. FELADAT **Betegek vagyunk**
– **betegséggel kapcsolatos szituációk bemutatása**

IDŐ 20 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK** a beszédértés, a szókincs és a kommunikációs készség fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK** frontális, egyéni, teljes csoportos, pármunka

ESZKÖZÖK 5.4. hanganyag, magnetofon, 4.8. feladatlap, 5.4. dialóguskártyák: az orvosnál 1., az orvosnál 2.

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. Előveszik a 4.8. feladatlapot, és felszólítja a tanulókat, hogy a következő hanganyag alapján válaszoljanak a 4.8. feladatlap 2. a) kérdésére. A tanár lejátsza az 5.4. hanganyag mindhárom párbeszédét, majd megkérdezi, hogy kik és hol beszélgettek.

Ezután a tanár egyenként újra lejátsza a dialógusokat, miközben a tanulók megoldják a 4.8. feladatlap maradék feladatait. Közös ellenőriznek.

2. A tanár kihív egy tanulót, átad neki egy 5.4. dialóguskártyát, és egy ugyanolyat megtart magának. Azt mondja: **Olvassuk, és pantomimmal/mutogatással kísérjük.** Szemléltetésül belekezd a dialógusba: **Jó napot! Foglaljon helyet! Mi a panasz?** (Közben a mozdulataival eljátssza a köszönést, a páciens hellyel kínálását és az érdeklődést). A tanulót is arra ösztönzi, hogy pantomimmozdulatokkal kísérje a megszólalását. Ha elsőre nem sikerül, újra felolvassák és eljátsszák a dialógust.

Ezután a tanár kihív két tanulót, kezükbe adja a másik párbeszédet, és azt mondja: **Ne beszéljetek, csak mutassátok!** Miután a tanulók eljátszották a jelenetet, újabb két tanulót hív ki. Az első két tanulót megkéri, hogy újra játsszák el, az újonnan érkezetteket pedig, hogy szöveggel kísérjék társaik mutogatását: **Mit gondoltok, mit mondanak? Ők mutogatnak, ti beszéltek.**

Ezután a tanár újabb négy tanulót hív ki. Kettejüknek (pantomimmal) improvizálniuk kell egy orvosnál történő beszélgetést, a másik kettőnek pedig – az előzőek mintájára – ki kell találni, és szavakba önteni, hogy miről “beszélnek”.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók a teljes hanganyagot meghallgatva megállapítják, hogy hol zajlanak a beszélgetések. Ezután külön-külön is meghallgatják a dialógusokat, és megoldják a 4.8. feladatlapon a 2. b), c), d) feladatokat is.

2. A kihívott tanulók pantomimmal játsszák el a jeleneteket, vagy „szinkronizálják” társaikat. Pl.

– **Jó napot! Foglaljon helyet! Mi a panasz?**

– **Fáj a fejem.**

– **Sokat tanul?**

– **Hááát, igen.**

– **Írok egy receptet, és pihen. Jó?**

– **Köszönöm. Vizontlátásra!**

– **Vizontlátásra!**

5. FELADAT **Te mit gondolsz a testépítésről?**

– vélemények

IDŐ

6 perc

**KIEMELT KÉSZSÉGEK,
KÉPESSÉGEK**

a beszédértés, a szókincs, a kommunikációs készség és az egészségtudatosság fejlesztése

**TANULÁSSZERVEZÉS,
MUNKAFORMÁK**

kiscsoportos

ESZKÖZÖK

-

TANÁRI TEVÉKENYSÉG

1. A tanár három oszlopra osztja a táblát, és felírja az egyes oszlopok tetejére: **Fogyókúra – Plasztikai műtét – Testépítés**. Rámutat az elsőre, és megkérdezi: **Egészséges? Jó? Miért jó? Miért rossz? Mik az előnyei és mik a hátrányai?** Miután a tanulók megbeszélték a kérdést, a csoport egy-egy tagja elmondja, mire jutottak. A tanár felírja az oszlopokba az előnyöket és hátrányokat kis pozitív ill. kis negatív jellel jelölve.

TANULÓI TEVÉKENYSÉG

1. A tanulók kis csoportokban megbeszélik, hogy mi lehet az előnye, mi lehet a hátránya (egy-két példa mindegyikhez elég), és elmondják a többieknek.